

CH 9

- Komu chybí zápisy z minulých zadání, tak si dopište.
- Dostali jste zápisy, které jsou vloženy v sešitě. Postupně si je nalepíte a **barevně zvýrazníte**.
- Budeme pokračovat v učivu.

UHLÍ – nalepit zápis do sešitu.

ROPA – nalepit zápis do sešitu.

ZEMNÍ PLYN – nalepit zápis do sešitu.

ELEKTRÁRNY V ČESKÉ REPUBLICE – napsat nadpis a nalepit do sešitu:

Tepelné elektrárny – Jak funguje tepelná elektrárna – nalepit zápis.

Jaderné elektrárny

- Černobyl – **26. 4. 1986**

Jak funguje jaderná elektrárna – nalepit zápis.

OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE

- přečíst v oranžové učebnici na str. 30-31
- opsat tabulku ze str. 31 – **Některé obnovitelné energetické zdroje**

velký nadpis: **ORGANICKÁ CHEMIE**

- přečíst v oranžové učebnici na str. 34-35
- **NAPSAT** zápis!
- zabývá se studiem sloučenin uhlíku

Organické látky a jejich složení

- každá organická látka mající původ v živé přírodě, obsahuje **uhlík**
- v 95 % všech chem. sloučenin je obsažen prvek uhlík
- kromě uhlíku je to vždy vodík, často kyslík, méně často dusík
- některé obsahují halogeny, síru nebo fosfor

Př. Rozdělte následující sloučeniny na organické a anorganické:

H₂SO₄ H₂O C₂H₆ CH₄ C₂H₅OH NaOH CaCl₂ CH₃COOH PbS CH₃OH

anorganické –

organické -

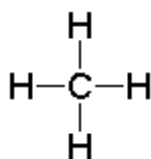
Vlastnosti organických látek

- málo rozpustné ve vodě, rozpustné v organických rozpouštědlech (ethanol, benzin)
- těkavé (nízká teplota tání i varu)
- teplem se lehce rozkládají
- hořlavé, nevedou elektrický proud
- citlivější na světlo a teplo
- reakce pomalejší

- při manipulaci musíme pečlivě dodržovat zásady bezpečnosti práce!

Stavba molekul organických sloučenin

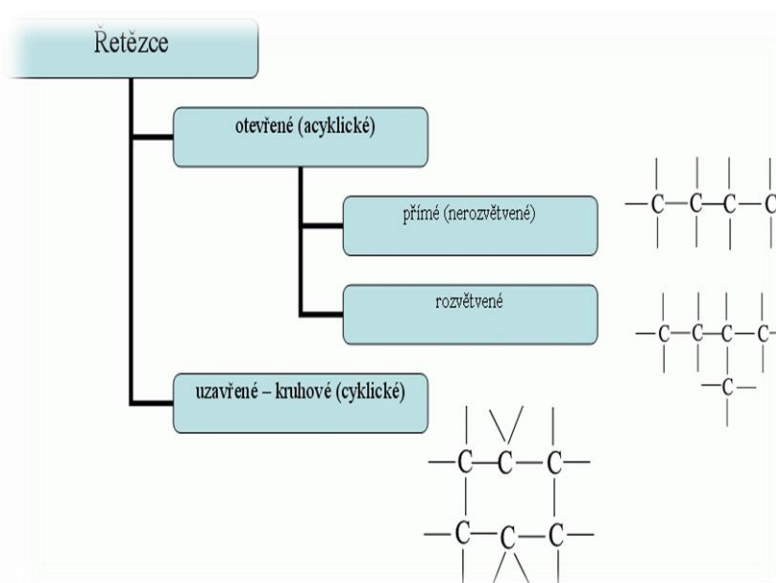
1. Ve sloučeninách mají atomy přesně danou vaznost. Uhlík je v organických sloučeninách vždy **čtyřvazný!**

2. Na atomy uhlíku se mohou vázat další prvky.

prvek (y)	vaznost	vazebné možnosti	volné elektronové páry
uhlík	čtyřvazný		0
vodík	jednovazný		0
kyslík	dvojvazný		2
dušík	trojvazný		1
halogeny	jednovazné		3

3. Atomy uhlíku mohou tvořit různě dlouhé řetězce a cykly. Řetězce mohou být i různě rozvětvené.

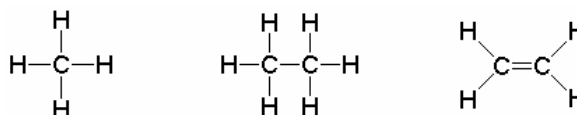

4. Mezi atomy uhlíku mohou být vazby **jednoduché, dvojně i trojně**.

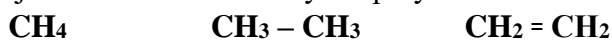
Vazba může vnikat mezi dvěma, ale i více atomy uhlíku	$-C-C-C-$
Dva atomy uhlíku může spojovat jeden pár elektronů – jednoduchá vazba	$C + C \rightarrow C - C$
Atomy uhlíku se mohou vzájemně spojit i dvěma páry elektronů – dvojná vazba	$C + C \rightarrow C = C$
Atomy uhlíku se mohou spojit i třemi páry elektronů – trojná vazba	$C + C \rightarrow C \equiv C$

Typy vzorců v organické chemii

1. **strukturní vzorce** – přesně znázorňují počet atomů v molekule a jejich vzájemné uspořádání

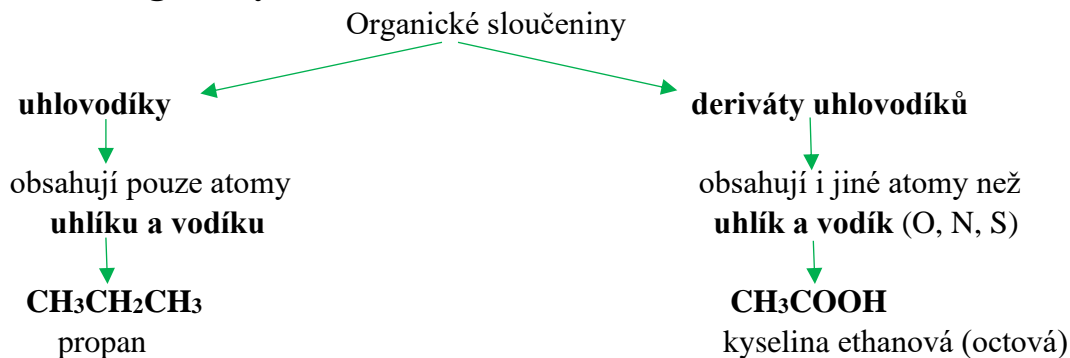
2. **racionální vzorce** – znázorňují, jak jsou v molekule vázány skupiny atomů

3. **sumární (molekulové) vzorce** – uvádějí počty atomů jednotlivých prvků v molekule

Rozdělení organických sloučenin

Př. Rozdělte následující organické sloučeniny na uhlovodíky a deriváty uhlovodíků:

uhlovodíky –

deriváty uhlovodíků -